

”Mutta minäpä kuitenkin aijon olla sinulle vaimokin”, Jekaterina nyt sanoi kuumeisesti.

”Mitä?... Sinä et voi tarkoittaa täyttä totta!” Alexej huudahti. ”Enkä suvaitsekaan sinun sitä tarkoittaa!... Sinä olet nuori ja eloa uhkuva... sinulle hymyilee vielä elämä... tekisin rikoksen, jos antaisin sinun tehdä itseäsi kohtaan sellaisen erehdyksen... En halua tehdä sinua onnettomaksi... ja muu kuin onneton ei sokean miehen vaimo voi olla... Tahdon, että pysyt vapaana... mutta tietysti olen onnellisempi, jos sinulla naisellista hellyyttä ja

lempeä minunkin osalleni on... Tämä ei ole minkään velvollisuuden asia... Lempeä ei takaa velvollisuus... Mutta vaikkapa minua todellakin vieläkin lempisinkin, en siltikään sitoisi sinua itseeni minkäänlaisilla virallisilla siteillä... eli edes lupausten vastaanottamisilla...”

Jekaterina ei puhu nyt mitään. Siten myöntää hän Alexejn olevan oikeassa. Mutta sitten hän taas suutelee häntä huulille, ja silittelee hellästi hänen poskiaan... ja sokean luutnantin silmitöminäkin kauniit kasvat värähtelevät onnen tunteesta.

Paratiisi

Kirj. Yrjö Sirola.

Onnellisuuteen pyrkimys on ihmismielelle luonnollinen. Ihmissuvun suuren suuri enemmistö myöntää avoimesti yrittävänsä saada maallisen elantonsa mahdollisimman hyväksi ja nekin jotka katsovat voivansa nurisematta kestää suuretkin kärsimykset tässä ”murheen laaksossa”, tyytyvät osaansa sillä nimenomaisella ehdolla, että saavat korvauksen tulevassa elämässä paljoa arvokkaampain nautintojen muodossa.

Sitä onnen tilaa, jota me ihmiset uneksimme, on nimitetty paratiisiksi. Sana merkitsee puutarhaa. Hyvin voimme käsittää, kuinka onnen esikuvaksi on tullut kesäinen puutarha, missä val-

litsee vilpoisa rauha, kukat luovat silmälle iloa, linnut visertelevät ja hedelmät lupaavat lisätä hyvinvointia. — Sellaisessa onnelassa me kaikki viettäisimme leppoisia lomahetkiä!

Mutta me emme voi, ihmissuvun suurella enemmistöllä ei ole tilaisuutta tähän, on paljon onnettomuutta ja kurjuutta, vilua ja surkeutta.

— Miksi? kysymme.

Vastauksista ei ole puutetta: ihmiskunta, Aatamin lapset eivät parempaa ansaitse; heillä oli paratiisi aikain alussa, mutta he lankeivat syntiin ja nyt voi erityisen armon kautta vain pieni osa heis-

tä pelastua onneen, muut menevät loppumattomaan vaivaan.

Ei tyynyttä tämä selitys. Kärsiville on tuossa niin vähän lohdutusta, että he kääntyvät muuante: onko totta? Eikö ihmiskunnalla ole mitään toivoa? Vastatkaa viisaat!

— Ei, selittävät jotkut sellaisetkin, jotka eivät usko menneeseen eikä tulevaan paratiisiin. He koettavat saada kärsiviä käsittämään kuinka turha on jokainen yritys saada parannuksia aikaan, elämä on käsittämätön paha, mielettömyys, joka olisi häviöittävä.

Pessimistiä, joka näin sanoo, katsovat kysyjät ensin kummittuksena, mutta pian on heidän arvostelunsa valmis: itse sinä olet hullu, näemmehän, että elämä voi toisille olla hyvin onnekas, meillä, kärsivilläkin, on helpompia, hauskoja hetkiä ja me tahtoisimme vain tietää, eikö niitä voi saada laajenemaan ja taasen supistumaan kärsimysten hetkiä. Eikö kukaan voi vastata?

— Voi kyllä, kuuluu päiväpolitiikon kevytmielinen julistus: iloitkaa ja riemuitkaa, ei mailma niin mahdoton ole elää, unohtakaa surut ja kärsimykset, nauttikaa pienistä iloistanne enemmän, ja ehkä — ehkäpä teille voidaan toimittaa hieman helpotuksia, aikaa myöten, kunhan keritään, pääasia vaan, ettette hätäile ettekä metelöi, että ennen kaikkea pysytte hiljaa, muuten ette saa mitään, vieläpä kärsimyksenne lisääntyvätkin. Ja se on silloin oma syyne.

Kyselijät tuskastuvat, heillä ei ole aikaa odottaa, heidän kärsi-

myksensä ovat hirveät, he eivät voi pysyä hiljaa, he metelöivät, he vaativat vastausta, he uhraavat voimansa ja verensä vain vastauksenkin saadakseen. Verissä päin heitetään heidät takasin. Uupuneinakin he uppoutuvat kirjoihin, he tulevat luennoille, he kysyvät tieteeltä: etkö voi vastata?

Ja katso vähitellen on tiede oppinutkin vastaamaan niin, että kaikki ymmärtävät. Se ei riennä vakuuttelemaan mitään, ennenkuin se arvelee olevansa varma ja sittenkin se vielä epäilee omaa varmuuttaan ja tutkii samat asiat yhä uudelleen. Mutta se on jo päässyt niin pitkälle, että kykenee osottamaan mailmankatsomuksen sellaisen, ettei sen omaksujan tarvitse paljon pettyä, ei tarvitse lyödä päätänsä seinään ja yhä uudelleen sanoa: erehdys oli sekini.

No mitä me nyt sitten arvelemme tältä tieteltä oppineemme sen paratiisiunelmamme suhteen? — Katselkaamme! Mitä siihen alkuajan paratiisilliseen tilaan tulee, — tulevan elämän ihanuutta ei se lupaa kellekään, mutta ei juuri kielläkään uneksimasta sitä, — niin on se osottautunut pelkäksi saduksi, joka on syntynyt suurten tuotanto-oloissa tapahtuvien muutosten raskaina murrosaikoina, jolloin ihmiset huoaten muistelevat, että isät "vanhoina" taisivat elää onnellisempina. Mutta niin uskonnollisten kuin luonnon alkutilan ihannoitsijainkin kuvittelema kadonnut paratiisi on auttamattomasti osottautunut olemattomaksi. Eläimestä kehittyvä ihmisrotu, joka nälän, ravinnon etsinnän alati ahdistavassa pakossa keksii aseita.

työkaluja, kylmässä suojelee itseään; sekaisten suhteitten jälkeen alkaa vähitellen kehittyä yksiavioiseksi, joka ei vielääkään ole yleensä toteutunut; tekee kaltaisensa kanssa sopimuksia yhteiseksi turvaksi, suuren riistan yhdessä pyytämiseksi, joista vähäisistä aluista on kehittynyt nykyajan monimutkainen yhteiskuntarakenne. —

Kehitys ei ole yhtä ainoata toivotonta vaellusta, kuten jotkut uskottelevat, eikä myöskään säännöllisessä tahdissa nousevaa edistystä. Se on kirjava kokoelma yksilöjen, luokkien ja kansakuntain vaiheita, jotka kertovat esimerkkejä suunnattomista kärsimyksistä ja pohjattomasta kurjuudesta, mutta myös rohkaisevista edistysaskeleista ja verrattaisesta hyvinvoinnista joidenkin kehityskausien kukoistusaikoina. Niinpä kerranaasti otetaan esimerkiksi "vanhoista hyvistä ajoista" yksinkertainen talonpoikaiselanto ennenkuin usuaikainen liikehujaus oli päässyt sitä häiritsemään. Samoin kertovat aikakirjat kohutuillisista työoloista ja iloisesta elämästä keskiajan käsityöläiskaupungeissa. Paratiisillisuutta nässä oloissa sekotti kyllä aika ajottaisten häiriöitten tuottama epävarmuus: kaupunkeja uhkasi ryöstöt ja valloukset, talonpoika on luonnonoikkujen, ryöstöaatelin ja maan ulkomaan vihollisen vallassa Koko tämän "paratiisin" tuhosi myös maanpuolustusjoukosta kehittynyt aatelisvalta, siitä kasvanut itsevaltius sekä lopuksi kapitalismi, joka pirstasi käsityön, ajoi talonpojan pois konnaan

tai teki hänet riippuvaksi velalliseksi.

Kapitalismipa loi usuaikaisen palkkaproletariatın, työläisluokan, jonka se heitti sanomattomaan kurjuuteen epäinhimillisten työolojen, kurjan asunnon ja riittämättömän ruoan kautta, samalla kuin sille kävi mahdottomaksi elää henkistä ja yhteiskunnallista elämää sekä elähyttää olemustaan virkistävän huvittelun kautta. Kamalimpana osottautuu kapitalismin vaikutus työttömyydessä, jonka ilmiön täytyy olla villilekin arvotuksena. Hän ymmärtää kyllä laiskottelun autuuden ja nauttii sitä, milloin vain voi, mutta hän ei mahtane voida käsittää, eitei saa tehdä työtä, jos tahtoo. Ja aina kun ihmisen on valittava työn tai nälän välillä, valitsee hän edellisen, jollei se ole hänen kehittyneemmän oikeustajuntansa kannalta katsoen muuttunut aivan sietämättömäksi, niin että kuolemakin on tervetullempi.

Kapitalismin kehityskauden alussa odottivat sen puoltajat sen antavan paratiisillisen onnen ihmisluvulle. Lupasihan se todellisuuden kautta kohottaa ihmiskunnan rikkaudet äärettömiin, maailman kaupan kautta tasata yli maapallon sen eri osissa tuotetut ylellisyydet, saattaa kansat keskinäiseen vuorovaikutukseen, avartaa ihmisten katseet, kohottaa kukoistukseen tieteet ja taiteet, — niin mitäpä kaikkea se lupasi. — Ia — kieltämättä — se on täyttänyt koko joukon näitä lupauksia.

Rikkaus on todella kasvanut yli rohkeimpain unelmain, mutta sen jako on luonut helvettikivi-

telmiäkin onnettomamman tilan. Mailmankauppa kuljettelee ylellisyyksiä ympäri maiden ja merien, mutta niistä joutuu vain rippeitä työtä tekeväille kansalle. Kansain vuorovaikutus on suuremmoinen, mutta kapitalismi on itse alituisen sodanvaaran aiheena. Ihmisten katseet ovat avaruneet, vapaa-aatteisuus on levittänyt siunaustaan lavealti, mutta samassa määrin on lisätty ihmisluvun pimennys- ja tyhmennyskeinoja. Tiede on kohonnut korkealle, mutta palvelee ja puolustaa suureksi osaksi riistämistä. Taide on alituisessa rappeutumisen vaarassa palvellessaan joutilaisuuden turmelusta. — Mitä tehdä, paratiisia ei tämä ole?

Uusi paratiisiunelma esittää itsensä: sosialismi. — No mitä tiedät ja tarjoat? — Se selittää: en kehota palaamaan villien luonnon tilaan, en yrittämään käsityön ja talonpoikaisuuden ihannoitua aikaan. Ensiksikin voisi tehdä painavia muistutuksia niiden ihanteellisuutta vastaan ja toiseksi on niihin palaaminen mahdoton. Ihminen ei näet ollenkaan siinä määrässä hallitse olojaan ja elantoaan kuin on uskoteltu, vaan on hän sängen sidottu perinnöllisyyden, rotunsa omituisuuksien, maansa, kasvatuksensa, ammattinsa, uskontonsa, tietonsa, lahjojensa ja vaatimustensa puolesta — joita hän ei voi mielin määrin vaihtaa — tekemään sitä mitä tekee. Ei siinä siis unelmat eikä pähänpistot auta!

Mutta jos tutkii niitä paikkoja, mistä kenkä puristaa, niin ehkä niitä voidaan avartaa. Missä sitten on vika?

- Liian pitkä työpäivä!
 - Lyhennetään.
 - Miten?
 - Ei tehdä niin pitkiä päiviä!
- Hyvin yksinkertainen ratkaisu ja on osottautunut voivansa mainiosti toteutua. Mitä muuta?
- Tehtaassa on huono ilma.
 - No, luukkuja seiiniin, insinöörit keksimään uusia laitoksia eikä suostuta olemaan töissä, jollei niitä tule. Ja niitä tulee.
 - Työnjohtaja on ilkeä ja sopimaton mies.
 - Pankaa pois.
 - Ei voida, isäntä ...
 - Pakottakaa! Sekin käy vaikka vaivalla. Mitä muuta?
 - Palkkaa on vähän.
 - No, paljoko teille kelpaisi?
 - He, he kai sitä kelpaisi; mestari saa niin paljon, insinööri niin paljon, johtaja niin paljon, yhtiön isännöitsiä niin paljon ja — ja osakkaat, emme tiedä kuinka paljon, mutta ei se olekaan palkkaa.
 - Ei, se on ansiotonta työstä johtumatonta tuloa, jolle voi antaa hyvin rumia nimä. Se olisi poistettava. Siihen päästäisi siten, että työväki itse omistaisi koko tehtaan. Ei tosin silloinkaan voitaisi maksaa rajattomia palkkoja, yksinkertainen jakolasku osottaisi, kuinka paljon kullekin tulee ja johtajaksi valitulle maksettaisi lisäpalkkiota, jos ei kukaan muuten tahtoisi ruveta siihen toimeen. Jos useampia tehtaita, koko maan, valtakunnan tai maanosan, mikseipä lopulta koko maapallon tehtaat ja liikelaitokset yhtyvät liittoon, niin jakautuu koko mailman rikkaus tasan kaikkiin maan ääriin, jakaa siunaus-

taan kaikille yhteisen tuotantokoneiston osakkaille.

Tämä on sosialismin perusvaatimus, josta kaikki muu johtuu. Tuo ansioton tulo-erä pois! Siitä seuraa johdonmukaisesti, että kaikki muukin annetaan. Palkkaseen työnsä tulokset saava, kohtuullista työtä tekevä ihminen pitää vaivatta hallussaan valtiollisen ja kunnallisen määräämisvalan, hän ei elätä tarpeettomia yksityiskauppiaita eikä ylipäänsä salli kenenkään saada ansiotonta hyötyä. Häneltä ei kukaan voi riistää kansalaisvapauksia eikä oikeuksia, niiden käyttäminen kun on itse tuotantotavan luonnossa.

Ihmisluvun tie johtaa kapitalismista sosialismiin, — luonnonpakolla, kapitalismi ei pysy pysyissä, se sotkeutuu omiin jalkoihinsa ja kompastuu, sijalle astuu sosialismi, jonka perusteet ovat valmiina työväen järjestöissä, osuuskunnissa, yhteiskunnallisissa liikkeissä ym. aloilla. Olkaa hyvät, paratiisi!

— Onkohan niin, kysyvät epäilijät. — No antaapa kuulua, mitä vastustajilla on sanomista! — Ei voi odottaa ihmisen niin paljon siveellisesti paranevan, että rupeaisi ajattelemaan yhteistä hyvää, siinä määrässä itsekkäitä tässä ollaan. — Niin ollaankin, vastaa sosialismi, mutta ollaan vaan. Juuri se itsekkyyks pakottaa meitä sosialisteiksi, työväenluokan etu vaatii sitä ja se on samalla yhteiskunnan, koko kansan etu, koska ei ole kellekään terveellistä periä suuria omaisuuksia, saada ansaitsemattomia tuloja ja joutua valta-asemiin, joita ei kykene hoitamaan. Tullakseen sosialistiksi

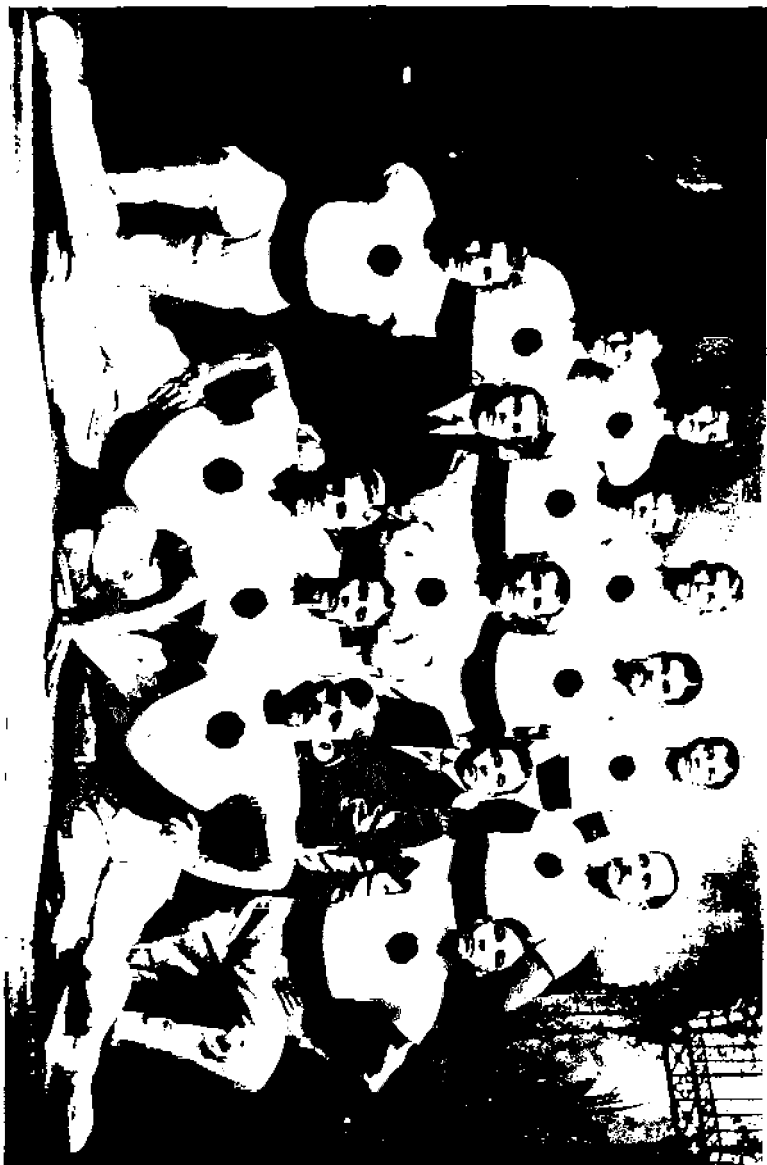
ei ihminen tarvitse tulla rahtuaakaan paremmaksi, vähän järki herätä vain. Toinen asia on siten, että kaiken todennäköisyyden mukana tämä järjestelmä hävitäisi rikoksia, jotka johtuvat epänormaaleista oloista, kurjuudesta ja ylellisyydestä, se vähentäisi kiusauksia ja ehkäisisi lankeamasta, joten sen turvissa voisi syntyä terveempi ja puhtaampi ihmisrotu.

— Mutta miten käy vapauden siinä yhteiskunnassa? Tarvitaan tietysti hirveä määrä tarkastajia ja poliiseja!

— Herrat mittaaavat asiaa oman kaavansa mukaan. Nyt on juuri tuommoinen tila, että jokaisella — paitsi riistäjillä — on vartiomies perässään, nyt ei voi puhua vapaudesta. Mielivaltaa ei mikään yhteiskunta siedä, mutta yhteiskunnallisen velvollisuutensa täyttäneiden kansalaisten yksityisasioihin ei kansanvaltainen yhteiskunta puutu, mutta kyllä virkavaltainen ja kapitalistinen.

Onhan niitä vastaväitteitä ja kaikkien niiden tarkotuksena on todistaa, ettei sosialismi toteutettunakaan — jonka mahdollisuutta he epäilevät — olisi mikään ihannetila. — No, tuo riippuu siitä mitä ihanteella tarkotetaan.

Jos tarkotetaan ihannetilalla sitä, että paistetut pyyt lentävät laiskojen suuhun, että virrat vuotavat viiniä — tahtoo sanoa alkoholitonta, vuoret ovat sokeria ja lauhkean sään takia asunnot ja puut tarpeettomia, jolloin intohimot eivät polta ihmissydämissä, jolloin ei rakkaus synnytä ristiriitoja jopa tuskaakin, jolloin viha ja kiukku on tuntematon, niin jos

SPRINGFIELDIN VOIMISTELUSEURA "TOIVO"

semmoista odottaa, niin kai sen unelman voi tyhjänperäläksi todistaa. Mutta ei sosialismi ole luvannutkaan sitä. Se lupaa vain tilan, joka on kapitalistista yhteiskuntaa ylempänä, joka lopettaa ihmisten taloudellisen kurjuuden ja etuoikeutetun yllisyyden, avaa kehitysmahdollisuudet ihmisten parhaille voimille ja estää huonoja taipumuksia pääsemästä kehittymään. Emme sen piirustuksia voi valmiina esittää, kukin aika tuo, mitä on tuodakseen ja meitä kehittyneemmät ihmiset

saavat uusien tuotannollisten ihmisten ja tieteen ihmekeksintöjen perustalla toteuttaa, mitä itselleen edullisena pitävät. Mutta avaamalla köyhälistölle nämät uudet, toivehikkaat ja samalla luottettavat näköalat, joista esimaku jo alkaa tuntua siellä täällä, vaikka vanha maailma raivoaakin, antamalla uskoa ja toivoa arvelee sosialismi voineensa todistaa, että kuitenkin paratiisi on, on vahvana luottamuksena meissä ja todellisuutena meidän lapsillamme.

Onnettomia

Niitä on kaikkialla, eikä suinkaan vähemmän siellä mistä me olemme kotoisin. Mitä kaikkea löytyisikään Suomen saloilta, jos niistä kävisi kertomaan. Koetan vaan piirtää yhden silminnäkemäni kuvan, eikä se edes salolta, vaan suuren valtatie varrelta. Pelkään vaan että kuva ei tule täydellinen, sillä kamalasta todellisuudesta on voinut ajan kanssa paljon muististani haihtua.

Kuvitelkaa mielessäne Pohjois-Pohjanmaan talvinen aamu, jolloin elohopea on jäätymaisillään. Kaikkialla vaan lunta ja hurrretta, ja niin kylmää että se oikeen vihalsee. Lumen parkuminen jalasten ja jalkojen alla kuuluu kilometrien päähän, samoin jäätyneitten saranain kirkaus, kun ihmiset välttämättömyy-

den pakosta joutuvat oviaan liikuttelemaan. Mutta tavalliset ihmiset silloin pysyttelevätkin seinien sisällä, uuniensa lähetyvillä, ainoastaan rankimmat työorjat ja juhdat silloinkin ajetaan meenoon.

Yksi sellainen aamu oli, kun meitä muutamia kaupunkireisulaisia, pakotettuna kaikesta huolimatta kuluttamaan pitkää taivaltamme, ajeli tietä pitkin parkuvan musiikin raukuessa. Vaikka emme olleet vielä ehtineet yöpaikastamme montakaan kilometriä kulkea, tunsimme jo kylmän kouristelevan ruumistamme ja päätimme pyörähtää ensimmäiseen taloon mikä eteemme tulee. Siinä huomasi mekin, että aivan tien vierestä, mäen syrjästä, oikeammin itse mäestä, lumikinoksesta, koho-